

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 157 (11355)

1980 чыадың июль 6, воскресенье

1925 чыаада үндүсүлгөттөгөн

Өртүө 2 көп.

ДООЗУКЧУ ЧЫЛДЫ ЧЕДИИШКИНИНГ ДООЗААЛЫ

БЕДИТКЕН ХҮЛЭЭЛГЕЛЕР

СЭКП ТК-ның июль (1980 ч.) Пленумунун шийтирилген, анда партия Төп Комитетинин Чингине секретары эш Л. И. Брежневтин илеткелни ажал-ишчилерге пропагандалап, таныштырар талазы-биле ажалды В. И. Ленин аттыг «Тыва даг-дугу» комбинаттың арыгалат фабрикасында парторганизация (секретары Х. Ч. Сарыглар) тодаргай ажалдарын чорудуп турар. Пленумтун материалдары, анда эш Л. И. Брежневтин илеткелни хестерге болгаш ээлчеглерге болгаш аске-да абан организацилалар чорутканын таныштырары-биле тусурай графикте тургускан, бо ажалды чорударында дурусталуу коммунисттерин, инженер-техниктерин,

ажылдакчыларын, активисти хаара туткан. Арыгалат фабриказынын куш-ажалчы коллективтеринде баштайгы үдө митингилер, хуралдар болуп эртилдөөн, Пленумтун материалдары-биле хандыр таныштып, партиянын ээлчеглиг сьезизин куш-ажалчы белектер-биле уткуур дээш ажал-ишчилер бедиткен социалисттик хүлээлгелерин ап, бо талазы-биле тодаргай хемчеглерин ажаллап кылдып турар. План-хемчеглерде: «Партиянын XXVI съездинин бедик куш-ажалчы чедишкенин-биле уткуулунар» деп хун айтырылгыл партия хуралдарын эртирерин көргөп, ону чорудуп турар. Ол ышкаш ээлчег-лиг сьезизин төлөпиги уткуу-

ру-биле комсомолчу-аныяктар коллективтеринин аразында шалымчы он хонуктарын, айны чарлаан. Арыгалат фабриказынын иш-ти-лаштында көскү агитацияны чаартып, кол кичээлгеин ам болур сьезизге угуланы-ларын шийтирлээ. Ол ыш-каш партиянын XXV сьезизинин сонда бистин чурттуус-тун чедишкенин иштики болгаш лаштыкы политиказын дугайында лекция, бесе-даларын чорударын план-хем-чеглерде көрүп турар.

Х. МОНГУШ.

АЖЫЛДАП КИРИПКЕН

Бо чалым бистин республи-камын туугарына ийи мундөп түс оолдар, кыстарып студенттер, чурт отрядтары ажылдаар.

Кол туугар Чая Ша-галар-Арты хоорай болуп турар. Ажыл-дуга республикаларын үп түс хире толоо-ка-чылери бо чалым бир мун хире дорбелчин метр чурттуу-га төлүн ажалгалта кириер, районун электир станица-зын котелун дерип тургузар болгаш өске-да туугуларын кылдыр.

Самаркандын студентте-ри Кызыл хоорайнын чаа чурттага кварталдарын ту-дугуларын, куудумулар бол-гаш оруктар чаагажылдыла-зына ажылдаар. Куйбаше-тин укар түд институтунун студенттери Улук-Хем рай-онда бедик волтуугу электир дамчылаа шугуму кылды-лар. Ак-Доуурак хоорайнын туугуларын аныктар база-ла улуг ажылды бүдүрер. Бистин республиканын дээди болгаш ортумак өөредиле-черлерин оолдар, кыстары-нын тууг отрядтары база ажылдап кирипкен.

Декабрь 1-де күүседир

«Сельхозтехника» Күрү-не комитетинин Самгалдайда районун аразында катты-жышкыны — районда му-рякты бүдүрүлгелерин бирээ-ди. Коллектив бо чылдык 1-ги кварталында социалисттик ча-рыштын тилекчин болуп, СЭКП Тес-Хем райкомунун, райкүсөөмүн шийтир Кызыл-га туугу чүп Улаа чаалап алган, а В. И. Ленинни төртүтүг-чиден бээр 110 чыл оюга ту-раскааткан «Сельхозтехника» каттыжышкынынын аразында социалисттик чарышка бирги черин ээлээш. Курком-теттин Хундугу бижин-биле шийнаткан. Бо хүнерде бистин коллектив улам күжө-нишкенин болгаш сорук ки-ринишкенин ажылдап турар. Эрткен чартык чылдын планы-ны ажып күүсеттин.

Партиянын ээлчеглиг XXVI сьезизин 1981 чылдын фев-раль 23-те чылдыр дугайы-нда СЭКП ТК-ның Плену-мунун доктаалы, Совет Эви-лелиниң делегей байдалына хамаарыштыр иштики болгаш даштыкы политиказын дугайында доктаалын таныштып көргөп, СЭКП ТК-ның, он ишпичи лекция, амгы уенин, партиянын болгаш күрүсепи шийтарангай ажылдакчызы Л. И. Брежневке баштаган Төп Комитеттин Политбюро-зун

нун тодаргай сорулгалыг, мер-ген угаанын даштыкы поли-тиказын ийи-биле чүдүлүтү-мүп хүлээп алганар. Ам Л. И. Брежневтин демдегелгелери-каш, бистин партияныстын XXIV болгаш XXV сьезизиниң ринге тодаргайлаан лекция-ларын угуланышкынын шыныын практика бадыткаан. Ол угу-ланышкынын бүтү делегелге та-бынны быжыгалаар, чавыр-мышкынын күштелерин бол-гаш 35 чыл иштинде совет улуска табыч байдалга чур-таар аргын берип турар. Ол тайбын — он улуг чедиш алышкынын дээрин совет уу-сч, депшигелгелер бүтү ижи тө-рөгетте бедик-биле үнөсүп турар.

Сьезиз бүдүрүш бистин пар-тияныстын болгаш чуртуус-тун мурунуга чаа-чаа дөтөм-нери ажалдып келген. Ам бо-лур партиянын XXVI сьезизин коммунизм тургузушкуну-га өндүр-чаагай сорулгаларын тургузар. Ол дээрже бистиниң күш-ажылдыг чедишкенин-ринче сорук кирип турар — деп, коллективте куш-ажыл-дыг хоотуну, слесарь Оюн Кунуч эш-өөрүнө чугаалап оор.

Ыччангаш, ам болур пар-тиянын XXVI сьезизин тө-лөпиги уткуур дээш социали-сттик чарышка өң ишкелгил кирижирче эш-өөрүн кылгы-

рып, ол бодунун хууда чыл планын декабрь 1-де күүсе-дин хүлээп. 10-гу беш чыл-дын планынын күүсүлүр, 11-ги беш чылдыг бири чылы—1981 чылда бүдүрүлгенин доктаамал эш ажылдарын хандырар дээш кызымаккай ажылдаар коллективте ажалчы бүдүрү-шүн хундугелгил болгаш ха-рышкыныг сорулгалыг. Шы-не, чедишкенин септер пектиг кижилерини шиймедикчилерин ой-шаанда септеп, он шыпа-ры экижидерин, чыл планын хуусаалдан эрте күүсүлүр дээш кижилериниң үлүг-хуузу көндүлгелерин хүлээп турар.

Мон-биле чергелештир план күүсүлгелеринде чамдык бергелештирлер, ылангыч автотаркыг ажылдында чет-тестер бар. Оларын эдер тала-зы-биле хемчеглерин дариер боттандырып, тускай эртем-ниглерин план күүсүлгелер дээш харымсалгалын ам-даа бедидер эргелжик чугула, Пар-тиянын ээлчеглиг сьезизин бистин коллектив төлөпиги уткуур дээржиге чигинг чок. Ычангаш коллектив бо-лунун бар аргаларын саап көргөп, 1980 чылдын соци-алисттик хүлээлгелерин декабрь 22-де бүрүн күүсүлгелерин ший-тирлээ.

К. ЛАПЧАА.

ОРУКЧУЛАР

СОРУК КИРГЕН

СЭКП Төп Комитетинин июнь (1980 ч.) Пленумунун шийтирилген, анда эш Ле-онид Илмис Брежневтин илет-келни № 1469 орук-бүдүрүлгө участогунуң коллектив ханы сонургал-биле танышкан. СЭКП-нин XXVI сьезизин 1981 чылдын февраль 23-те чылдыр дугайында Пленумтун доктаалына олар улам соруктуг, бедик көрү-лүшкүнүг ажылдап турар-лар.

№ 1469 орук-бүдүрүлгө участогу Тыва автоорук эрге-лелинде муракчы ажылдыг участоктарын бирээш. Бүдү-рүлгенин ишти чедишкенин-ринде боттарынын төлөпиги үлүг-хуузу кирип турар шалымчылар ээлээш өсөс.

Опей-оол Санзипович Хер-тек № 1469 орук-бүдүрүлгө участогунда 6 чыл ажык меха-низаторлар ажылдап келген. Коммунист О. Хертек ажыл-га харымсалгалыг, планын оонадаларын ажык күүсүлгө, эш ажылдап турарларын би-рээш. Барыш-Хемчик, Бай-Тайга райондарын аразына оруктарын септелгелерге, ту-дугуна ол ишкелгил кирип, оонашкан улуг-нормалын үр-гүчү ажык күүсүлгө келген. Оон кылган ажылдарын шыпыры өк.

Ол чүлге муракчы меха-низатор эвес, машина-техника-камын, ону бидилип башка-рып, ажал-эдиң билерлер-ниң бирээш.

Оон башкарганы С-100 мар-калыг булдаоер тракторун, боду чорур автогрейдерин ой-шаанда үзөп-чаап турарын-дан техниктиг байдалы өк. Кады ажылдап турар эш-өө-рүнө коммунист О. Хертек эвилен-ээлдек, оларга арга-сүмөни кадып, дуалажыры-га белең.

Ажыл-иш, төлөпиги ажал-чыны дээш Опей-оол Санзип-овичиниң коллектив хүндүлөүр, ону эш-өөр парторганизация секретарынын ораалчылыгына сокуртуп алган. Партияни даал-газын ол ак сепкилдиг күү-седип, кызымак ажыл-биле эш үзгөр-чижекте бүтү кол-лективке көргүзүп турар.

Коммунист О. Хертектин эвенозу амгы улаа Шуй, Эргэ-Барлык, Алыгты оруктарын-нын септелгелеринде шалымчы суу-биле ажылдап турар. Юбилейлиг чылда алган соци-алисттик хүлээлгелерин олар че-динишкенин күүсүлгө турар-лар.

СЭКП-нин XXVI сьезизин-ге уткуштур орукчулар каш дамыр күженишкенин ажылдаарын шийтирлээ болгаш доозукчу чылдыг пла-нын хуусаа бетинде күүсүлгө-ринге бүдүрүлгө ажылдап турарлар.

С. СЕРИН-ООЛ.

Л. И. Брежневтин Москвадан чорупканы

СЭКП ТК-ның Чингине секретары, ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев июль 5-те дыштандыры-биле Москвадан атыттылган. Аэродромага суу эштер Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кир-иленко, А. И. Косыгин, А. Я. Нельше, М. А. Сулов, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, М. С. Горбачев, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, В. И. Долгих, М. В. Зимилин, Б. В. Русаков. болгаш өскелер-даа үзөн.

(СЭТА).

Найыралдың болгаш акы-дунмалышкы чоруктун байырлалы

Эстониянын компартиязынын ТК-зынын болгаш Эстон ССР-ниң дээди сөвединин байырлыг хуралы

ТАЛЛИН (СЭТА). Совет эрсе-чакырганын каттап тургу-тууганын 40 чыл оюга дө-дөп турар Эстон ССР коммунисттик тургузушкунуң чыл демдегелгелерге чайыжы-так аргынары кирип бижээш. Республиканын ажал-ишчиле-ри коммунизминде идеалдары-га боттарынын бердигенин практиктиг ажал-херектери-биле бадыткавышкан. Совет-тер чурттуука улустарынын чалгыс ай олурууга шы-каалып алгаш СЭКП-нин XXVI сьезизинге уткуштур чоруп оор.

Июль 4-те Таллинге Эсто-ниянын Компартиязынын Төп Комитетинин болгаш респу-бликанын Дээди Сөвединин кайтамчактыг хүнге турса-кашкан каттыккан байырлыг хуралы болуп эртен.

Залда—Эстониянын Ком-партиязынын ТК-зынын кежи-гулери болгаш кежигу-чунга кандидаттары, респу-бликанын Дээди Сөвединин де-путаттары, партия, совет бол-гаш хей-лигги организацила-ларын удуруткучулары, эр-тем, культураның ажалдакчы-лары, бүдүрүлгенин мурак-чылар, партиянын хоотуну-ры, дайынны болгаш куш-ажылдын маалымдары, Совет Армиянын болгаш Шериг-Дэ-лай Флотунун дайынчылары. Ында—эвилелешкен респу-бликалар, Россия Федерация-зынын хоорайларында болгаш областтарында келген аалчылар, Бенго Ууус Рес-публиканын Солюк облусу, Гемия Демократия Рес-публиканын Шерин оорту-нун делегациялары.

Президиумда—СЭКП ТК-нын Политбюро кежигути-ниң каттыг, ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Даргазынын бирги ораалчы-зы В. В. Кузнецов, Эстония-нын Компартиязынын ТК-зы-нын бирги секретары К. Г. Вайно, Эстон ССР-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Даргазы И. Г. Кэбин, респу-бликанын Министрлер Чөвү-лелин Даргазы В. И. Калви-сон, Латвиянын Компартия-зын ТК-ның бирги секретары А. Э. Босс. Эстониянын Ком-партиязынын ТК-зынын бю-ро кежигути болгаш кежигу-че канцелярия, эвилелеш-кен республикаларын бол-гаш РСФСР-нин хоорайлары-нын делегациялары, бүдүрү-лгенин сурагыт муракчылар, хей-лигги чалгышкыны.

Залда ССРЭ-нин кутул-гиптери чалгылаштып турат. Эстон ССРЭ-нин Дээди Со-вединин Президиумунун, ССРЭ-ин Министрлер Чөвү-лелин, ВЦИСП-тин турса-кал түтүн байырлаагыл мори-тал, алыглыгын адаа-биле залга кирип келген.

Хуралды кирижикчилер хүндүлүг президиумтук эш Л. И. Брежнев баштады СЭКП ТК-ның Политбюрозу составтын кылдыр сорук ки-ринишкенин билер сойткан.

Чылдыр дугайында чалгы-биле уткушкан В. В. Кузнецов ху-лалга чүчү чугаалап.

Эстонияга Совет эрге-чакы-рганын каттап тургуштууга-нын 40 чыл оюга холбаштыр СЭКП ТК-ның, ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиуму-нун, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелин байымыг чагаа-зын хуралдын кирижикчилер үрүлүгүзүн алыш чаксап тур-ла ол номчат.

Юбилейге болгаш бедик шаңалды холбаштыр мези чү-рестин ханышканын байымы-ны, а ол микшан Совет Эсто-ниянын улам ылайыг чекте-лекчиликни күжүгү элге чаа-гай күжүшкенин байыр-лыг хуралды кирижикчиле-ринге, республиканын комму-нистеринге болгаш бүтү ажал-чы чоптарында замчылыг кө-лүгүр деп, СЭКП ТК-нын Чингине секретары, ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиуму-нун Даргазы эш Леонид

Ильяч Брежневтин даалганын күүсүлгө мезеэ оюга таала-чыг-дыр деп, оратор чугаа-лаан.

Бөгүн Эстония дээрже деп эргелгил совет республикалар-нын найыралды өт-бүлгелерде бедик сабырагай социалисттик республика-лар дээрин В. В. Кузнецов үрүлүгүл чугаа-лаан. Төртү талазы-биле кыс-ка хуусааа оон улус ажал-агылм кычкар-лаа аажок үзү-биле, көтжөөш, ажалчы чоптарында чалгы ажалыра-лы ажа безээ болгаш чайгы-лыш чокка ол үрүлүгүл тур-рар, эстон улустун культуразы чечетелин турар.

Республиканын чедишкени, нери—эстон улустун эрсе-ма-дырлыг, мога-шылга, чок куш-ажылдын түнели, совет улустарын акы-дунма дуу-ламчылыгын түнелдир.

СЭКП ТК-нын чоотка чаа болуп эртен июль Плену-муну хүлээп алган шийтирил-гелер Пленумга эш Л. И. Брежневтин илеткелни кычкар-лаа аажок улуг мобилизацияч укур-дуулап болуп турар. СЭКП-нин XXVI ээлчеглиг сьезизин чылдыр дугайында Пленумтун шийтирил-гелер совет кижилериниң практиктиг болгаш куш-ажалчы ишкел-гелерин чаа көдүрүшкүнүн хайыктырып үндүргөн, бо чылды оонадаларын күүсү-лүр, сьезизин чаа-чаа чедиш-кенин-биле төлөпиги уткуур дээш социалисттик чарыш улам калжарган.

Коммунисттик тургузушкунуң херекте совет Эстониянын кирип турар салымчы-нын айткышына, оораторун де-мдегелгелер болза, ССРЭ-нин чалгыс ай улуг ажал-агылм компартияны оон эконо-миказы көскү черин ээлеп тур-рар. Республиканын улустуру бүтү 1940 чылда бүдүрүлгө ол хире продукцияны ам чүтсө сөс хонукта бүдүрүп турар.

Өске-даа эвилелешкен рес-публикаларгазын ышкан, Эстонияга эртем, культу-ра, өөрелге жаккылаагына улуг белем кылганга.

Коммунисттик тургузушкунуң Совет Эстониянын бүтү де-лелге төндүгү чедишкенин-риниң демдегелгелери, оратор партия болгаш оон Төп Комитетин амгы үе-талаада шийтирилгелер укуртуу чаа-лаа пария сорулгаларын тургузуп турар дээрин айт-кан.

СЭКП ТК-ның ноябрь (1979 чыл) болгаш июль (1980 чыл) Пленумдарын шийтирлээ-рини, эш Л. И. Брежневтин айткышчыларында үндө-лөш бүдүрүлгенин ажалынын баа ажалдыг шыпырын улам кыл бедидерин хандырыр ам кол сорулга болуп турар.

Укен ажал чылда бистин хей националдыг туртуусу-нун улустары тайбын тургузу-шкуну куш-ажалды кылдып турар деп, В. В. Кузнецов чугаалаан. Совет кижилерге тайбын кыч-таар чок эртем үнелгил. Совет Эвилелинни Коммунисттик пар-тиясы болгаш амгы уенин шылаагадай политустик бол-гаш күрүс ажалдакчызы эш Л. И. Брежнев баштаан оон Политбюрозу даштыкы политика талазы-биле лекция-ны угуланышкынын чалгылыш чок болгаш быжы-биле чорудуп, имперализмин болгаш реак-цияны күштери-биле дем-сиге тайбыштып камгалаар дээш, улустарга айымл чок чорукту хандырып бээр дээш бүтү чүвени кылдып турар.

Оратор делегей амыралы-нын айткышчыларын шийтээш. Совет Эвилелинни хей талазы ишкелгелер ажал-чорудуу-лаа-зын, оон экономиказы бол-гаш камгалап күчүзүзүн чай-гылыш чокка өскөкенин түн-нелде бүтү социалисттик де-м каттыштырылганын ишкел-гил, лекциячы-биле эркен ол чылда делегей байдалын чо-гучталып болдурарына, улус-тар аразында бот-боттарын ба-чарыны, болгаш кады ажал-

дажылганы тургузушкунуң чам-дык эки бурундалашкыны чед-ип адыганын демдегелгелер. ТК-ның июль Пленумунун «Совет Эвилелинниң делегей байдалы болгаш даштыкы политиказын дугайында» док-таалында делегейде байдал, амгы ханы марксисти-ленин-иниң аналгын кылган. Партиянын XXIV болгаш XXV сьезизле-ринин айтканын даштыкы по-литиктиг угаанышкыны чай-гылыш чокка үрүлүгүлээр Пленум ТК-нын Политбю-ро-зунга дааскан.

Эш В. В. Кузнецов түнелде Эстон ССР-нин Октябрь Рево-люциянын орден-биле шын, наар дугайында ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиуму-нун Чарлыш номчаш, хурал кирижикчилер димитиг алыш чаксап турла, ол шаңалды республиканын тутуга кы-дан.

Эш В. В. Кузнецовтун чу-гаалым чамаланыр ишкел-гелгил дымчалан болгаш адыш чаксагынын удаа-дараа бооп турган.

Байырыг хуралга К. Г. Вайно илеткел кылган.

СЭКП Төп Комитетинин, ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун болгаш ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинн болгаш Эстониянын ажалчы чоптарында чүрчүтүн ханы-шканын байыры, эш Л. И. Брежневтин чүрчүтүн ханы-шканын өөрүшкүнү хайымты-рып кээр байыры, республика-нын Октябрь Революциянын орден-биле шаңалган орук ажалчыларыны, колхозчулар-ны, ит-болжолчулар, респу-бликанын бүтү ажалчы чопла-рын чаа-чаа чедишкенин-биле сорук кирип турар деп, ол чугаалаан.

Партия Төп Комитетинин, ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун, Совет чаканга, эш Л. И. Бре-жневтин болгаш чалгы сөстөр дээш, республиканын ажалчы чоптарынын ачы-ханышканын бедик-биле үндөүш дээш оратор байырыг хуралдын кирижикчилерин, коммуни-стерин, Эстониянын бүтү ажалчы чоптарынын өмүзө-лөлдүн ийи-биле өөрүп чет-тиришкенин илереткен.

СЭКП ТК-ның июль (1980 ч.) Пленумунун СЭКП-нин ээлчеглиг XXVI сьезизин чылдыр дугайында ший-тирилгелер байырлаагысты-онна байдалдыг болдуруп тур-рар деп, К. Г. Вайно уламчы-лаан. Пленумга эш Л. И. Брежневтин мерген угаанын, мобилизацияч ишкелди СЭКП-нин ээлчеглиг сьезизинин бүдүрүлгө чуртун мурунда тургустууган сорулгаларын шийтирлээрини тодаргай программага-биле партияны, совет улугу чөгөсөзгөн.

Совет Эстониянын ажалчы чоптарынын чедишкенин-риниң дугайын чугаалап, ишкел-гелер, республиканын ишкел-гелерин ажалдакчылар төндү-ртүгү хуну чедишкенин угу-ланып айткан. Идэлини ажал-ишчилер ма кышта-галдымышканын чедишкенин эрттирген, күрүсө ма ажал-агылмн продукттарын садыр планын күүсөткөн, чедиш-кенин ажалдакчылар тур-рарын оратор демдегелгөн.

Эш К. Г. Вайнога ишкел-гелер чылгалаган адыш чак-сагынын-биле угулуп, дык-напалган.

Эвилелешкен республика-ларын, РСФСР-нин хоорай-ларынын болгаш областтары-нын юбилей байырагына че-де берген делегацияларын удуруткучулар эстон улустун амыралында улуг байырал болгаш бедик шаңал-биле холбаштыр республиканын ажалчы чоптарында байыр чегиртешер.

Байырыг хуралдын кири-жикчилер СЭКП Төп Коми-тетинге, ССРЭ-нин Дээди Со-вединин Президиумга, ССРЭ-нин Министрлер Чөвү-лелинге, эш Л. И. Брежневке байырыг чагаам улу-г көдүрүшкүнүг хүлээп алган-нар.

(СЭТА).

Бөгүн—Далай болгаш хем флотунуң ажылдакчыларының хуну

110 мун километр ашкан

РСФСР-нин Хем флотунун министрствозунун ажылдакчы-лары СЭТА-нын корреспондентинге мында деп дыннаткан-нар: амгы үдө чүлге РСФСР-ниң дөвөсээринде суг оруунуң дурту чүс он мун километр ажа берген. Дыка хей черлерде хем суднолары транспорттун кара чалгыс хевир бооп турар. Оларын малайга чурттуу Сонгу болгаш Чөөн чүктүлери калбаа-биле ажылдап турар.

Бо чылдын хем суднолары Барым Сибириниң нефтьчи-леринге болгаш газчыларынга 16 млн. тонна ажал чүктүтер чедирер ужураут. Олар БАМ туунунга бир миллион ажал тонна чүктүт чедирер.

Келер беш чылда Сибирге болгаш Ыраккы Чөөн чүкке хем транспорту-биле чүк сөөртүлгелер 160 млн. тонна чедир ужураут. Амгы үдө чурттуу хемининде 200 хире хей чүк алыр составтар чоруп турар. Оларын чүк сөөртүлгелер он-он миллион тонна-километр-биле саап болур. Ол улуг ужу-дузаалыг. Чүгө дээрже оларын дуузаа-биле хонукта-ла 500—600 мун тонна чүктүтери немештар сөөртүр аргалыг.

Амгы үенин болбазырагай суднолары хемчилерин да-лайже экижидерип кириер аргазын база берген. Бо хүнерде хемге болгаш далайга-ла эштип шыдаар 200 ажал тепло-ходтар Европанын, Азиянын, Африканын 300 ажал порта-рында чүктүтери чедирип турар апарган.

Бо чылдын экижидишкенин үзүндө Россиянын хемче-рин дамыштыр кажангызын-даа хей—500 миллион тонна хире чүктүтер сөөртүр ужураут. Пароход ажыл-агылдыг та хонук санында-ла чүдүрүп-дүжүрүп турар чүктүтер хем-чазы 1970 чылда турганы-биле деңизерге, бодун-чартык каттап көндүзөр.

Ону беш чылдын даалгаларын чедишкенин күүсүлгө дээш социалисттик чарыш хем транспорттун ажалын экижидерип күчүлүг илгит бооп турар. 4 мун ажал хемчилер, чүс-чүс экипажтар, порт ажалчыларынын хей-хей бригадалары бо беш чылдын планын даалгаларын В. И. Ленинниң төртү-түгүн хундугу бээр 110 чылга уткуштур күүсүлгөдөн. Келер беш чылда идегелгил эгээрлери, партиянын XXVI сьезизинге-алдар кыдыр шалымчы ажылдакчылар бижиг үдөшүн салдыган.

УЛУГ ФЛОТКА—УЛУГ ЭЖИНДИРИИШКИН

1980 ч. июль - 6

«Күш - ажилдын хоочуну»

медаль-биле шаңнаар дугайында

Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң

Чарлыы

Улус ажил-агымнага хей чыларда үрө-түңсүлдиг ак сеткилгит ажилды дээш күш-ажылчы ачы-хавызын үнелеп көргөнгөн демдээ кылдар ССРЭ-нин Дээди Советиниң өмүзүндө «Күш-ажылдын хоочуну» медал-биле шаңнаар бот:

КЫЗЫЛ ХООРАЙДАН

Ирина Афанасьева Афанасьева — Тыванын аныбадургузгунуң техниктиң ажилдакчызы.

Василий Григорьевич Бело-польский — Тыва республиб-союзуң автотранспорт кон-трольчунуң чылаачызы.

Анна Федосеевна Богачева — унвермагын ажилдакчызы.

Ирина Лукинична Брушнев-ская — пенсионер.

Мария Петровна Вдовина — столоварлар болгаш ресторан-тар тирүүлүк № 6 бүдүрүлгезиниң ажилдакчызы.

Антонина Игнатьевна Выше-городова — пенсионер.

Наталья Монгушевна Дары-Сорюк — Кызылдың улуттук салымнын ажилдакчызы.

Елиза Петровна Дементьева — Тыванын аныбадургузгунуң нормировщик-техникти.

Иван Григорьевич Евсеев — пенсионер.

Галина Максимовна Ермакова — республиканың урутлар баажынын эмчи сестразы.

Анна Яковлевна Жигалкина — республиканың бот-өөрөдлел-гелит ортукмак школанын башкысы.

Матрена Акимовна Иванова — хоорайнын харылдаа бел-дирде сорторчусу.

Куприян Филаретович Ка-сильев — Салат министрствозунуң септегел-тузук-участ-гунда бизистик-ботионик.

Петра Сергеевна Киселева — типографиянын улут бух-галтери.

Ольга Семеновна Кочурова — пенсионер.

Иван Федосеевич Коногоров — Тувкоммунаргоуунуң учас-ток мастери.

Александр Григорьевич Краснорог — № 3 АТБ-нин ажилчызы.

Петр Родионович Кукарич — Тыванын аныбадургузгунуң тускайлаан автотранспорт ал-бажынын чылаачызы.

Елизавета Николаевна Ма-ценко — республиканың уруг-лаар бажынын эмчи сестра-зы.

Тит Иванович Миронов — Кызылдың улуттук салымнын чылаачызы.

Николай Мартынович Ми-хайлов — Тыва АССР-нин хар-ылдаанын бүдүрүлгелер-техник-тиң аргалыгын электр хар-ылдаанын күрүң инспекция-зынын начальниги.

Агафия Николаевна Морда-сова — хоорайнын амьдырал хандырылга комбинатынын па-рихмашер-мастери.

Валентина Давидовна Моро-зова — республиканың уруг-лаар бажынын эмчи сестра-зы.

Таня Кузьминична Нужи-дина — хоорайнын амьдырал хандырылга комбинатынын ор-нукшудулга цегиниң ажилдак-чызы.

Ранса Анатольевна Осетрова — «Тыва кодо тузук» трестин механизация аргалыгын кал-дар кылдынын улут инспек-тору.

Николай Васильевич Остро-уков — Кызылдың автоба-ажынын чылаачызы.

Анна Михайловна Плясева — Кызылдың улуттук салымнын ажилдакчызы.

Николай Филиппович Пичу-гин — Тыванын тараа продук-туларын аргалыгын тараа продуктуларын камгалалы-нын болгаш кадалалыгын кылды эргелчизи.

Алексей Иванович Покоянов — пассажир АТБ-нин чыла-ачызы.

Михаил Сергеевич Поленок — Тыва АССР-нин харылдаа-нын бүдүрүлгелер-техниктиң эргел-чин улут фельдгери.

Клавдия Георгиевна Сени-кова — пенсионер.

Павел Назумович Сметков — Кызылдың улуттук салымнын чылаачызы.

Евдокия Николаевна Собо-левская — хоорайнын харыл-даа белдириниң почта харыл-даанын оператору.

Мария Тихоновна Сулейма-нова — № 3 АТБ-нин улут бухгалтериян оралакчызы.

Николай Петрович Ушкалов — № 3 АТБ-нин чылаачызы.

Иван Михайлович Федоров — Кызылдың улуттук салымнын ажилдакчызы.

Екатерина Ивановна Цели-шева — пассажир АТБ-нин кондуктору.

Николай Георгиевич Черно-усов № 1 АТБ-де колонна ва-чалыгын.

Мария Григорьевна Черны-шева — Тувкоммунаргоуунуң энергия чарыдалыгын контро-лору.

Клавдия Константиновна Яковлева — «Сельэкстро-строй» тузук-монтаж аргеле-диниң кылды эргелчизи.

Иван Иванович Потылин — «Тыва суг тузук» трестин № 3 КМК-нын ажилчызы.

Бүрүлдөй Бады-Сатарович Салчак — «Совет Тыва» сов-хозтун ажилчызы.

Накшат Салимович Темек-оол — «Кызыл Туз» совхозтун ажилчызы.

Мария Кузьминична Холю-горова — «Бүрү» совхозтун ажилчызы.

«Хайыракан суурда пен-сионер».

Партизан Балдан-Доржуевич Сат — «Октябрьнн 30 чылы» совхозтун ажилчызы.

КАА-ХЕМ РАЙОНДАН

Дмитрий Васильевич Бога-чевский — «Ленинчи орук» совхозтун ажилчызы.

Давид Иванович Есипов — Бүрү-Ансы суурда персонал-диг пенсионер.

Артем Петрович Кашин — «Тыва суг тузук» трестин № 3 КМК-нын чылаачызы.

Алексей Нефедович Копе-нев — «Тыва суг тузук» трес-тин № 3 КМК-нын чылаачы-зы.

Николай Васильевич Коч-кин — районнар аразынын Кы-зылда сельхозтехникалык сле-сары.

Хемер-оол Лавент Пиль-чей-май — «Совет Тыва» совхозтун ажилчызы.

Иван Иванович Потылин — «Тыва суг тузук» трестин № 3 КМК-нын ажилчызы.

Бүрүлдөй Бады-Сатарович Салчак — «Совет Тыва» сов-хозтун ажилчызы.

Накшат Салимович Темек-оол — «Кызыл Туз» совхозтун ажилчызы.

Мария Кузьминична Холю-горова — «Бүрү» совхозтун ажилчызы.

«Хайыракан суурда пен-сионер».

Партизан Балдан-Доржуевич Сат — «Октябрьнн 30 чылы» совхозтун ажилчызы.

КАА-ХЕМ РАЙОНДАН

Дмитрий Васильевич Бога-чевский — «Ленинчи орук» совхозтун ажилчызы.

Давид Иванович Есипов — Бүрү-Ансы суурда персонал-диг пенсионер.

Артем Петрович Кашин — «Тыва суг тузук» трестин № 3 КМК-нын чылаачызы.

Алексей Нефедович Копе-нев — «Тыва суг тузук» трес-тин № 3 КМК-нын чылаачы-зы.

Николай Васильевич Коч-кин — районнар аразынын Кы-зылда сельхозтехникалык сле-сары.

Хемер-оол Лавент Пиль-чей-май — «Совет Тыва» совхозтун ажилчызы.

Иван Иванович Потылин — «Тыва суг тузук» трестин № 3 КМК-нын ажилчызы.

Бүрүлдөй Бады-Сатарович Салчак — «Совет Тыва» сов-хозтун ажилчызы.

Накшат Салимович Темек-оол — «Кызыл Туз» совхозтун ажилчызы.

Мария Кузьминична Холю-горова — «Бүрү» совхозтун ажилчызы.

«Хайыракан суурда пен-сионер».

Партизан Балдан-Доржуевич Сат — «Октябрьнн 30 чылы» совхозтун ажилчызы.

КАА-ХЕМ РАЙОНДАН

Дмитрий Васильевич Бога-чевский — «Ленинчи орук» совхозтун ажилчызы.

Давид Иванович Есипов — Бүрү-Ансы суурда персонал-диг пенсионер.

Артем Петрович Кашин — «Тыва суг тузук» трестин № 3 КМК-нын чылаачызы.

Алексей Нефедович Копе-нев — «Тыва суг тузук» трес-тин № 3 КМК-нын чылаачы-зы.

Николай Васильевич Коч-кин — районнар аразынын Кы-зылда сельхозтехникалык сле-сары.

Хемер-оол Лавент Пиль-чей-май — «Совет Тыва» совхозтун ажилчызы.

Иван Иванович Потылин — «Тыва суг тузук» трестин № 3 КМК-нын ажилчызы.

Бүрүлдөй Бады-Сатарович Салчак — «Совет Тыва» сов-хозтун ажилчызы.

Накшат Салимович Темек-оол — «Кызыл Туз» совхозтун ажилчызы.

Мария Кузьминична Холю-горова — «Бүрү» совхозтун ажилчызы.

«Хайыракан суурда пен-сионер».

Партизан Балдан-Доржуевич Сат — «Октябрьнн 30 чылы» совхозтун ажилчызы.

КАА-ХЕМ РАЙОНДАН

Дмитрий Васильевич Бога-чевский — «Ленинчи орук» совхозтун ажилчызы.

Давид Иванович Есипов — Бүрү-Ансы суурда персонал-диг пенсионер.

Артем Петрович Кашин — «Тыва суг тузук» трестин № 3 КМК-нын чылаачызы.

Борис Бурбучевич Дагба-Кунгуртук суурда пенсионер.

Гамар Давидович Дрес-аянская — Элегес-Ансы суурда пенсионер.

Кирилл Архипович Исаков — Каз-Хем суурда пенсионер.

Евдокия Игнатьевна Коса-рева — Элегес-Ансы суурда пен-сионер.

Кол Семеновна Мынмаа — Кунгуртук суурда пенсионер.

Александр Дмитриевич Ре-шетников — Каз-Хем суурда пенсионер.

Ольга Николаевна Солома-това — Каз-Хем суурда пен-сионер.

Сензи Васильевна Сурун-маа — Кунгуртук суурда пен-сионер.

Дуся Дамбиевна Хертек — Кунгуртук суурда пенсионер.

Нора Буратовна Курлюк — Кунгуртук суурда пенсионер.

Зоя Кыргысевна Янчымаа — Кунгуртук суурда пенсионер.

ӨВҮР РАЙОНДАН

Дылаа Базырова Монгуш — «Коммунизм орук» совхоз-тун ажилчызы.

Чолдак-кыс Отур-ооловна Монгуш — «Кызыл Туз» сов-хозтун ажилчызы.

Сензи Чонокоевна Ооржак — «Коммунизм орук» совхоз-тун ажилчызы.

Куулар Базарчыев Сагаа — пенсионер.

Түзүл Сүрүмеевич Седен-Дамбаа — пенсионер.

БИИ-ХЕМ РАЙОНДАН

Петр Федорович Алексеев — пенсионер.

Ранса Ильяична Бардак — коммуналь ажил-агый чериниң ажилдакчызы.

Долбаа Дементьева Ензак — «Кызыл тараачын» совхозтун ажилчызы.

ПМА-нын даштыкы авторлары

ЛЕНИН МАРАТХА ДЫЛДА

Ленинниң азы мен өң баштай он харлапкан турган, 1951 чылда динчаан мен. Бистин өг-бүдениң ыңчан Бомбейден ырак эвесе Пуна хоорайга чурттап турган. Ын-чан мзон ачам Совет Эвиле-динге маан дыйымга, маратха-га парлап үндүргөн Ленинниң уругларга намырын белекке берген. Ол улук кишини ар-тында-ла бөдүүн болгаш бил-дирген кылдыр бижип каан амьдыралы мени магадаткан. Ону мен катан-катан номчуп турган мен.

Оон алдан сөөлүндө үеде ин-дий кинотеатрларга көстүп келтирилген Ленин дугайында совет кинофильмдер база аажок улут сактыгышкынынры менке берген. «Ленин Ок-тябрьда», «Ленин 1918 чыл-да», «Болуң кижия», «Ленин Польшада» — бо фильминин болгаш Ленинниң ролон ойнап турган кайгамчыкты совет актерларын азында ол улук кишини овер-хевияр хей миллион индийлерге чоок аларган.

Ленинниң ажилдары-биле сырый харылдаам баштай 1967 чылда, ССРЭ-ниң Бом-бейге Чингиз консулствозун-гун информация кылдынын редакторунга ажилдай берге-нимде болган. Аңаа тура дыка хей ленинчи нитатарларын ма-ратха дылче очулдуруп, Ле-нинниң хей чогаалдары-биле танышкан мен. Мен ленинчи бижилгениң азын, ленинчи бодалын логикалык билеп өгөлөн мен.

Ленин-биле сөздүг ужура-жыдам «Прогресс» деп ном үндүрер черин чалаалгамы-биле маратха дылче очулду-ручкү болуп ажилдаар дээш, 1973 чылда Москвага кел-генимде болган. Бо дыл Индия-нын кол он алды дылдарынын бирээси, оон кол найысылалы Бомбей болуп турар Махараш-тра штатта чурттап турар, чижелен азыра, бежен мил-лион кижия чугалажып турар.

Москвага турмуза очулду-рарын менде алааскан баштай-гы ленинчи чогаал сурагжаан «Чуну кылдыр?» болган. Политиктиң очулгага чак кижия эвес турган болууда-да, бер-гелер өвөөш эвес турган. Ин-дий номчукуларын эртең билдинин деңгелдиң-даа барымдалаар. Маратталарын дылдын политиктиң лексе-конууда азын хей политиктиң терминдерин чогул бол-гаш эске-даа чүдүлдерин ба-рымылааар ужурул турган.

Кыскасы-биле чугалаарга, очулга кылдып турганым беш айлар аажок берге болган. Ленинчи бодалын кайы-бир онзагай чүдүп маратха ды-лче канчалар дамчытса экид дээр талазы-биле ном үндүр-черин совет ажилдакчыла-ры билдирген бистиң азыраа ма-ргылаалар бо-ла болу бээр тур-гуд. Ынчалдаа-да бие чогуу-ш шинтирин кездеде тып алыр турган бие.

Оон бээр барык чеди чыл эртең-дир. Ол чылдарын дургузула «Чуну кылдыр-лаан?» аңгыда «II Интерна-ционалдын буурап дүшкенин», «Күрүне дугайында», «Кара Марк болгаш оон өөрөдиги», «В. И. Ленин: Допчу намдар, Очерктер», «Кооперация дугайында», кол эвөө бо айттыр талазы-биле ленинчи ажилдар болур. «Херэженерни хос-таары» чындыйн очулдурган мен. Бо шылтаарга кижиниң хей-хей ажилдары ам менде бир азы билдинип тур-гуд. Ол болза чүдө хей, ша-

дыпкын ажил-биле эвес, ха-рын чамдык эске чыдагжаан-нар-биле база тайылбырла-тынар. В. И. Ленинниң Ма-вояленинге чүдө бээр баш кайы хире үнелгит... Ленин-ниң чогаалдары-биле ажил-дарыга аңаа чедир психо-логия талазы-биле белең эвес турганын билген мен. Аңаа белекенинде оон болу-көрү болгаш. Ымыл шөлде-тинчү чоң агым дег шүүжү-турар Совет чуртун болгаш бүгү делегейин уластарыны аажок улут хундуктелин угал-билери чурган.

Ленин Горкизи, Кремльда В. И. Ленинниң кабинетте бол-гаш квартирасы, В. И. Лени-нин Топ музейи — ол улук ки-шиниң амьдыралымын болгаш ажилымын дугайы билдир-рип калыр бүгү-де чүдүл-лер ленинчи олуругарын оңаа үт-калыт болгаш ужу-дузалыг кылдыр немей бээр.

Ам шут-ла толаргай боттук чүдү болу берген. Ленинниң өттүр көрүшкүнерин номчут-бөрге, очулдуркучуну боттук өнтүзүлгенин медресе билдин-чиниң хаара тада бээр. Херэ-женерниң байдалынын дуга-йында оон ажилын болгаш совет херэженериниң амгы нийтилет стаутуун чижес кыл-дыр ап көрүнер. Оон артык кескү чүе турар бе?

Индийжилер бистеге Лени-биле холбашкан бүгү чүдүл-ер оңаа-жуу-дузалыг. Оон азы Индиянын национал-хостал-гылт шамчөөшкениндэ төөтү-үдө кирген, ол шамчөөшкя-нин ол тайгалып чок дөтөп чораян. Индия ол дээш аңаа улут-ынакшы болгаш өөрү-чү четтириникин-биле төлөп чо-роан болгаш төлөп-даа турар. Махатма Ганди он чагай сет-килгит болуп бердиниңиңиң «Большевик идеал» кылдыр көргөн болгаш «Ленин шык-шыл улут угаанарын бол-дун бердиниңиңиң-биле чы-рыттыган» ол идеал халас барып шыдаас дээринге бу-дурелин илгерилең. Джа-хараал Неру Ленинниң боттук теориязы болгаш практиктиң ажил-херэ-биле өң эки келир үеде орук салып турар бол-гаш болгаш политиктиң башы-чы кылдыр алап чораян. Ма-раттаалар Локманий Тилакты Ленинниң камгалап турганы-нын дугайында сактыгышкы-нарын хумагалымы-биле кадал-лаар, ол национал хосталга дээш шимчөөшкенин өң кескү удуруткучуларын бир-аан, маратха националдыг, 1908 чылда «Чаккаа уу-р ажил-чорудулазы» дээш ан-гличаанга шинтирген турган.

Ленинниң чогаалдарына ге-регелдер Индияда, ылаңгыя национал дылдарга, оон ип-тинде маратха дылга, уруг-чу өзүп турарында эдептер-чүк чүе чоң. Чоокта мен Ин-дияже шөлөлөп чорук, төрөп черлериме база чорудалым. Ужарым аргалыг болган бү-гү-де кижилер ленинчи ажилдарын улуу-биле сонту-гуп турар болду.

Чоокта чак Пунага маратха дылда совет номнарын, оон иптинде ленинчи чогаалдар-нын дегелде-салгылашымын болган. Ол аажок-ла чедир-киниң болду. «Прогресс» ном үндүрер чер амы үеде В. И. Ленинниң сөз кезектиг Шил-тинген чогаалдарын парлап үндүрерине кирген. Бирги ийи кезде чырыкче үе бер-ген.

Анна ХАВАЛДАР, индий журналист.

Барын уламчылап турар. Пентагонун шериг чыгыларыннын нинти түнү 63,5 миллиард доллар четкен. Ол акша-харенги-ни массалыг ууахкаанынын боо-челсектеринин чак хевир-дерин бүдүрерине чарылаан.

ЧУРУНТА: үндөп дүргөп ужулар шүүрөгкөң «Ф-18» са-молет «Макдоннелл дуглас» компер келер чылын ыдыг 48 самолетти Пентагонга кылып бээрин хулаңген.

АП-СЭТА-ның фотоу.

НАЙЫРАЛДЫН

ОДУ

Найырал, кады аждаадыла-га болгаш бот-боттарына ду-залажыга дугайында совет-румин кезеге ат салгылаан бээр он чыл оон июль 7-де бо-лур. Ол Кезе 1948 чылдын февраль 4-те чарган кезеңин шүүт дөт уламчылаан. Бар-шаа кезеңинин болгаш ЭДЧ-нин шүүтү-биле ССРЭ биле РСР аразында ханым кады аждаадылганын хожүдө-лениге быжыг үндөзүн бооп тур-гуд.

Оон мурунда хожүдүлгөй чурт чораян Румыния соци-алист чурттарын амы-дум-малымын өг-бүдениңе кыска хуусаадынын дургузула шы-мар сайыраан улуттуктуг, ко-перастаан кедо ажил-агымды социалист күрүңе кылдыр хууларган. Статистиканын сан-түнеринден азыра, Румыния-нын экономикаын байдаа эң таарымчалыг турганы 1938 чыл-аа, деңгелер амы үеде чурттуг национал орудуга 16 катан өскөн, улуттук бүдү-рүлгезинин хемчээл 53 катан, кедо ажил-агым продукция-зын бүдүрүлгези үш амыг катан улгаткан. Чүдө Совет Эвилелинин экономикаын бол-гаш техниктиң дуулаамчызы-биле Румынияда 100 амыг үлгүлүр бүдүрүлгелери болгаш өске-даа объектилер туттун-ган. Румын экономиканын хож-үдөлиге кайы-кайымын да-да ажиткыт совет-румин са-дыг харылдаалары улут ужу-рудалыг.

Кады аждаадылганын ча-гай улгери кылдыр чижек адаараа ак-жөк Дунайнын өрнинде Оршова хоорайы-гашты болгончок сактып кээр бис. Чогуун на маңаа амы-дум-ка кады аждаадылганын бир көскү арны ажиттыган. Румын, югослав болгаш совет гидротуузуларын деңизин ижи-биле «Железные ворота» ГЭС туттунган. Амы үеде ол ГЭС амы-думча чурттарын экономикаында чугулаа роль-ду ойнап турар.

Ындыг чижектерин эвөөш эвеси адап болур. Ол бүгү шүүтүзү совет-румин Кезе-нин черек кырында ботта-нымышкынын, экономиктиң харылдааларын улам ыла-гы харылдаанынын толар-гай херекчелери-дир.

«Дева» чыгыг электростан-циямын кез эртеңиң элдег дооступ турда чедө бердинс. Ажилын дооскан ажилчынар болгаш специалистер шүүжүп чалып туралар. Интиниң биле ымыда сес чүс амыг кижия ажилдап турар. «Дева» элек-тростанция «Дева-Миния» деп электростанцияга кат-тыгышымынын кол бүдү-рүлгези. Каттыгышыныда «Дева», «Парошеви», «Вула-кан», «Гурабарда» деп дөрт электростанция хаара тутту-ган. Оларнын, баштайгы ийи-зин Совет Эвилелинин тех-никтиң дуулаамчызы-биле тут-кап.

Станциянын баштайгы блогу Ленинградка кылган. Ол 1969 чылда ажагалаа кирген. Ам сөөлүг, алдыгы агрегатты эптээр доостур чед-ип турар. Кол дөрт-херексе-лдерин Совет Эвилелинин эк-кекелген, Румын, поляк, вен-гер техника, ГДР-ге кылган де-риг-херекселдер база бар. Чыл-да станция 5-6 миллиард электростанцияны, азы чуртта бүдүрүп үндүрүп турар эне-гийн 13 хуузун берип турар. Технолоогтуң дериг-херексе-лдерин эптөп, ажагалаа кий-рерине совет специалистер киришкен. Ам ымыда моск-ва-лык специалистер ажагалаа тур-гуд-деп, «Дева» станциянын директорунуң оралакчымы Мирча Бездару чугалады.

В. КЛИМЕНКО, (СЭТА-ның корр).

БӨМБҮРЗЕКТИҢ СУДСАЛЫ

СЭТА болгаш ПМА: КЫСКА ДЫҢНАДЫГЛАР, ТАЙЫЛЫРЛАР

СОЦИАЛИЗМ ЧУРТТАРЫНДА

ВЬЕТНАМНЫҢ ДХМ-НИҢ МЕДЕГЛЕЛИ

НЕФТИЧИЛЕРНИҢ СӨЗҮ

